

Mnenje o predlogu Družinskega zakonika

Povzetek

1. Cilji in nameni zakonika niso dovolj jasni.
2. Namesto da bi na področje zakonske zveze in družine vnesel več jasnosti in reda, predlog zakonika deluje ravno nasprotno in poskuša nered ali kaos, ki sta posledica preohlapne obstoječe zakonodaje, razglasiti za red. Tam, kjer na videz povečuje enakost, v resnici deluje povsem drugače.
3. Brez vsake resne analize možnih posledic ter brez resne utemeljitve in v nasprotju z naravno logiko radikalno spreminja definicijo zakonske zveze in družine. Nekatere parcialne težave, ki bi se jih dalo rešiti tudi na bolj splošno sprejemljiv način, rešuje z obračanjem definicije zakonske zveze in družine na glavo.
4. Čeprav je veliko govora o zagotavljanju največje otrokove koristi, vsaj v nekaterih delih deluje povsem nasprotno (poglavja o posvojitvi se berejo, kot da je otrok pravica posvojitelja in ne da se z njo poskuša otroku, ki je ostal brez staršev, zagotoviti vsaj nadomestne).
5. Nekatere določbe v zvezi z dolžnostjo preživljanja so po našem mnenju prestroge in nekaterim nalagajo pretirana bremena, medtem ko o dolžnostih tistih, ki se jih preživlja, ni veliko zapisanega.
6. Pridružujemo se pripombam in pomislekom, ki so jih pripravili Bogdan Žorž in sodelavci Zavoda za varstvo in rehabilitacijo po poškodbi glave Zarja, ter jih prilagamo k svojim.

Namen in cilji predloga zakonika

Kadar se človek nameni neko področje urediti na novo in še posebej, če načrtuje obsežnejše spremembe, temeljito razmisli, zakaj bi nekaj spremenil in predvsem, kaj želi s temi spremembami doseči, kaj bo po njih bolje. Zakonska zveza, življenje z življenjskim sopotnikom in družina so temeljna področja človekovega življenja in njegove sreče. Uspešnost, trdnost, živost, trajnost in še kakšna lastnost teh skupnosti pa odločilno vplivajo tudi na uspešnost, humanost, razvoj, medgeneracijsko sožitje in še marsikaj v celotni družbi.

Ob načrtovanju sprememb na tako temeljnem področju bi pričakovali analizo učinkov dosedanjih sprememb na vedenje in doživljanje ljudi. Dejstvo je namreč, da vsaj na dolgi rok tudi zakonodaja močno vpliva na vrednostni sistem ljudi in njihovo dožemanje posameznih področij, tako da tisto, kar je v zakonodaji sprejeto kot enakopravno, sprejemajo kot enako dobro, četudi je to lahko zelo zavajajoče. Ob načrtovanju sprememb na področju zakonske zveze in družinskih razmerij bi pričakovali, da se bo predlagatelj sprememb vprašal, kako bodo načrtovane spremembe ljudem pomagale in jih vzpodbudile, da bodo svoja razmerja živeli in se zanje odločali bolj zavestno ter jih uredili bolje. Pričakovali bi, da bo predlagatelj predstavil kakšno analizo, katere oblike življenjskih skupnosti se v povprečju po različnih kazalcih bolje obnesejo, in bo zato zakonodajno spodbujal državljanke k pripravi in ustanavljanju takih skupnosti, saj bi to bilo bolj tako za njih kot za državo. V praksi se je pokazalo, da ima država zaradi teoretične izenačitve zakonske zveze in zunajzakonske skupnosti v veljavnem ZZZDR precej težav in odvečnih stroškov, navidezna enakost pa se izkazuje kot diskriminacija poročenih.

Ali imamo kakšno analizo, zakaj je RS med državami EU z najnižjim številom porok, z enim najvišjih števil otrok rojenih zunaj zakona, do nedavnega z eno najnižjih stopenj rodnosti v Evropi? Ali je kdo raziskal, koliko je strm padec rodnosti takoj v začetku 80ih let lahko povezan s tik pred tem uveljavljeno navidezno izenačitvijo zunajzakonske skupnosti z zakonsko zvezo? Prepričani smo, da bi pred velikimi spremembami na tem področju potrebovali vsaj poskuse odgovorov na ta in še mnoga druga vprašanja.

Pri opisu ciljev radikalne redefinicije zakonske zveze in družine pa predlagatelj navaja le uresničitev odločbe Ustavnega sodišča, ki se sploh ne nanaša na ta zakon in niti ne napeljuje na rešitev, ki je vsebovana v predlogu zakonika. Pri tem celo napačno in zavajajoče citira besedilo odločbe Ustavnega sodišča.

Namesto da bi urejal, uzakonja in spodbuja nered in kaos

Stara modrost, ki se je v praksi tudi v sodobnem času že neštetokrat potrdila, pravi: »Drži red in red bo držal tebe!« Že ohlapnost obstoječe zakonodaje povzroča veliko nereda in zmede, ko govori o enakosti zakonske zveze in zunajzakonske skupnosti, čeprav to v praksi ni res in je zunajzakonska skupnost v večini primerov privilegirana, se zdaj polje še bolj odpira in prinaša še več možnosti za zmedo in še več neenakosti v navidezni enakosti. S takšnimi predpisi se v državi ustvarja vzdušje, da je najbolje čim manj stvari urediti tudi formalno, saj je tako lažje priti do več pravic in na različne načine goljufati državo in druge.

Kako lahko govorimo o enakosti, če se zakonska zveza vedno upošteva kot omejitven dejavnik pri uveljavljanju različnih pravic, medtem ko lahko zunajzakonski partnerji svojo zvezo glede na to, kako je zanje bolj ugodno, enkrat zatajijo, drugič uveljavijo.

Dva primera:

- študent, ki se poroči, takoj izgubi družinsko pokojnino, ali njegovi starši otroški dodatek zanj. Za študenta, ki ustanovi zunajzakonsko zvezo, to ne velja.
- Pri ugotavljanju upravičenosti do socialne pomoči osebi brez dohodkov, se pri poročenih vedno upošteva dohodke njenega zakonca. Pri osebi, ki živi v zunajzakonski skupnosti, to ne drži.
- V obstoječi zakonodaji sta sicer najpogostejša primera goljufanje države pri uveljavljanju pravice do otroškega dodatka in goljufanje občin pri plačilu vrta. Zanimivo, da se državi ne zdi potrebno, da bi kdaj križala davčne podatke in podatke o prejemnikih otroškega dodatka, da bi videla, koliko staršev uveljavlja olajšave za otroke (ne da bi plačevali preživnino), istočasno pa drugi izmed staršev prejema otroški dodatek za enostarševsko družino.

Tu ima predlog zakona svetlo točko, ko v primeru skupnega otroka samodejno privzame obstoj zunajzakonske skupnosti, čeprav bi se šele v praksi pokazalo, če bi to res prineslo kakšno zmanjšanje neenakosti, saj je v predlogu tudi določilo, da vsakokratna rešitev tega vprašanja velja zgolj za postopek oziroma namen, za katerega se je reševalo. Ali ne bi bilo bolje, če bi zapisali, da za obdobje, za katerega je bilo enkrat ugotovljeno, da zunajzakonska skupnost ni obstajala (to se lahko ugotovi le na podlagi trditev vpletenih partnerjev), v nobenem postopku kasneje (npr. ob delitvi premoženja ob resničnem razpadu zunajzakonske skupnosti) ni več mogoče dokazati njenega obstoja za nazaj. Tako bi sedanji navidezni samohranilci in samohranilke, ki leto za leto goljufajo državo in s tem vse ostale državljane, verjetno malo bolj premislili, preden bi se odločili za takšno goljufijo.

Neutemeljena radikalna redefinicija zakonske zveze in družine

Predlog zakonika uvaja radikalno novo in drugačno definicijo zakonske zveze in družine. Čeprav je jasno, da je zakonska ureditev in zaščita zakonske zveze med moškim in žensko potrebna predvsem zaradi njene zmožnosti nadaljevanja življenja ter s tem ustanovitve družine, ki je najboljši prostor za zdrav razvoj in vzgojo otrok kot nosilcev nadaljevanja in prihodnjega razvoja naroda, družbe in države, predlog zakonika v isti koš naloži tudi skupnosti, ki v tem smislu vanj po svoji naravi ne sodijo.

Pri tem se sklicuje na odločbo Ustavnega sodišča, ki se sploh ne nanaša na ta zakon in nikjer niti ne nakazuje potrebe po izenačitvi teh oblik skupnosti. Ustavno sodišče je ugotovilo zgolj podobnost, ne pa tudi enakosti med zakonsko zvezo med moškim in žensko ter med registrirano istospolno partnersko skupnostjo. Čeprav je v preteklosti že večkrat svoje presoje zastavilo širše, kot so bile zahtevane v zahtevi za presojo ustavnosti, tokrat tega ni storilo in ni ugotovilo nobene diskriminatornosti v ureditvi zakonske zveze in družinskih razmerij. Ugotovilo je zgolj neskladje z ustavo na področju dedovanja med člani registrirane istospolne partnerske skupnosti in zakonodajalcu naložilo popravek 22. člena ZRIPS.

Nič nimamo proti istospolno usmerjenim in nič nimamo proti temu, da lahko svoje skupnosti tudi registrirajo, in da se zanje v stvareh, v katerih so podobne zakonski zvezi, uveljavi podobna ureditev, vendar pa se po naravi stvari ne moremo strinjati s tem, da bi se takšne skupnosti enači z zakonsko skupnostjo med moškim in žensko ter na njej utemeljeno družino.

Predlagatelj navaja nekatere mednarodne dokumente in pri tem povsem izpusti nekatere druge, ki zakonsko zvezo opredeljujejo kot zvezo med moškim in žensko. Predlagatelj se sklicuje na Sodišče za človekove pravice, čeprav pravni strokovnjaki navajajo sodno prakso tega sodišča, ki ugotavlja, da ureditev, v kateri istospolne skupnosti niso urejene enako ko zakonska zveza med moškim in žensko, ni diskriminatorna.

Predlagatelji v javni razpravi priznavajo, da je ti. »popolna družina«, ki jo sestavljata oče, mati in otroci (eden ali več), ki je lahko utemeljena zgolj na življenjski skupnosti moškega in ženske, ideal, za katerega bi si želeli, da bi ga doseglo in živelo čim več ljudi, vendar se jim zdi potrebno uzakoniti tudi druge oblike, ki obstajajo v družbi. Kot edino možnost za ta namen vidijo njihovo izenačitev z zakonsko zvezo med moškim in žensko. Pa je to res edina pot? Ali sploh res potrebno uzakoniti vse oblike življenjskih skupnosti, ki se pojavljajo v družbi?

Če pristanemo na definicijo zakonske zveze, kot je predlagana v predlogu zakonika in ki ni več utemeljena na njenem temeljnem poslanstvu in vlogi, in na načelo, da je potrebno uzakoniti vse oblike življenjskih skupnosti, ki se pojavljajo v družbi, se lahko vprašamo, zakaj pa ne mnogoženstvo, mnogomoštvo. Tako ni več ovir, da zakonsko zvezo opredelimo kot zvezo med poljubnim številom odraslih ljudi poljubnega spola. Ko pridemo enkrat tako daleč, zakaj bi ostali le pri ljudeh?

Če se tudi predlagatelji strinjajo, da je zakonska zveza med moškim in žensko še vedno najbolj zaželena in tudi za državo najbolj ugodna oblika življenjske skupnosti, bi bilo prav, da bi bilo to razvidno tudi iz zakonodaje, ne pa da zakonodaja z izenačevanjem neenakih skupnosti ustvarja napačen vtis in vzdušje, da so vse obravnavane skupnosti enako dobre, zaželene in spodbujane. Predlagana rešitev pa zakonsko skupnost med moškim in žensko prikazuje kot enakovredno ostalim obravnavanim oblikam, jo s tem relativizira in je ne obravnava več kot vrednoto, ki je pomembna in dragocena tako za posameznika kot za družbo in državo kot celoto.

Predlagatelj trdi, da naj bi se z izenačitvijo vseh oblik življenjskih skupnosti slovenska družina okrepila. V Družinski pobudi smo prepričani, da to ne drži in da bo relativizacija vrednosti »klasične« družine celoten narod in državo na dolgi rok oslabil. Statistika lepo kaže, da imajo zakonske skupnosti in na njih utemeljene družine več življenjske moči (imajo v povprečju več otrok) in so bolj trdne kot ostale oblike. Ko drugim oblikam priznamo enako vrednost, se bo njihovo število povečalo in življenjska moč naroda se bo s tem zmanjšala.

Predlagatelji trdijo, da veljavna definicija družine »Družina je življenjska skupnost staršev in otrok, ki zaradi koristi otrok uživa posebno varstvo.«, izključuje npr. enostarševske družine. Pa jih res? Če bi jih, enostarševske družine ne bi mogle uživati vseh pravic, ki jih naša družba in država nudi družinam, a ni tako. Trditev predlagatelja je enako nesmiselna, kot bi la trditev, da družina z enim otrokom, po tej definiciji ni družina, ker je v njej samostalnik »otrok« zapisan v množini. Samostalnik »starši« pa je za nameček še množinski samostalnik in ednine sploh nima. Sklicevanje na domnevna diskriminacija enostarševskih družin v veljavni definiciji je torej neutemeljeno.

Predlagatelji trdijo, da sta novi definiciji zakonske zveze in družine potrebni za zaščito koristi in pravic otrok, ki že živijo v istospolnih partnerskih skupnostih. Pa je takšna sprememba za doseg tega namena res potrebna? Prepričani smo, da ni, in da bi se dalo te parcialne težave reševati z ustreznimi njim namenjenimi ukrepi v smislu nekakšnega priznanja socialnega starševstva tistemu partnerju, ki ni oče ali mati otroka, živi pa z materjo ali očetom v registrirani istospolni partnerski skupnosti.

Predlagatelj zakonika v opisu ureditve nekaterih drugih držav ugotavlja, da ima Švedska na tem področju med vsemi državami najbolj liberalno ureditev. No, slovenski predlog zakonika pa gre še precej dlje (obravnava zunajzakonske skupnosti in možnost posvojitve otrok s strani zunajzakonskih skupnosti).

Zagotavljanje največje koristi otroka

Predlagatelji in zagovorniki predloga zakona veliko pišejo in govorijo o zagotavljanju največje otrokove koristi.

Kljub temu pa predlog zakonika v določbah, ki omogočajo posvojitve otrok s strani istospolnih partnerskih skupnosti, zagotovo ni v službi iskanja največje otrokove koristi.

Sprašujemo se, ali predlagatelji in zagovorniki predloga zakonika v resnici verjamejo, da je za otroka, ki zaradi različnih nesrečnih okoliščin nima več svojih staršev, večja korist, da dobi dva očeta ali dve mami, kot da dobi očeta in mamo? Posvojitve otroka ni pravica, še manj človekova pravica! Otrok brez staršev je v težavah in posvojitve je zagotovitev nadomestnih staršev otroku, ki svojih staršev tako ali drugače nima več. **Otroci za posvojitve niso rešitev za pare, ki sami ne morejo imeti otroka, ampak naj bi bili pari, ki so pripravljene take otroke sprejeti, rešitev zanje.** Ti otroci imajo že tako ali tako za seboj takšno ali drugačno večinoma žalostno zgodbo in pogosto veliko težav sami s sabo in svojo identiteto, zdaj pa jih želi država v imenu nekakšnih »pravic« določene skupine odraslih uporabiti za reševanje želja in interesov teh odraslih ter jih zavestno in načrtno poriniti v skupnost, kjer bodo prikrajšani za bodisi očeta bodisi mater. Ali predlagatelji res verjamejo in si upajo takemu otroku reči, da je zanj celo bolje, če ima dve materi ali dva očeta kot mater in očeta?

Kot zavajajočo ocenjujemo tudi trditev, da je takšna ureditev potrebna, da se **odpravi diskriminacija otrok, ki že živijo v istospolnih partnerskih skupnostih.** Ali je res potrebno istospolnim partnerskim skupnostim odpreti splošno možnost posvojitve, če je v nešteto študijah in raziskavah jasno ugotovljeno, da je za otrokov zdrav razvoj najugodnejša družina, ki vključuje očeta in mater (ki seveda izpolnjujeta vse potrebne pogoje). **Če gre res le za reševanje teh otrok, zakaj predlog zakonika tega tudi jasno ne pove in dovoli le takšne posvojitve?** Predlagatelji v javni razpravi s sklicevanjem na veliko število parov (moških in žensk), ki čakajo na posvojitve otroka, in na sodno zagotavljanje največje otrokove koristi dajejo vtis, da ni verjetno, da bi sodišča otroke za posvojitve dodeljevala istospolnim partnerskim skupnostim. Sprašujemo se, ali prav razumemo, da predlagatelj pričakuje, da bo sodišče otroka dalo v posvojitve istospolni partnerski skupnosti le v primeru, ko zanj ne bo na voljo nobenega primerne para moškega in ženske, ki bi izpolnjeval zahtevane pogoje? Če da, zakaj ni to izrecno napisano? Sodna praksa iz držav, ki predlagano ureditev že poznajo, kaže, da sodiščem pri presoji najboljših koristi otrok v takšnih primerih zaradi močnih pritiskov istospolnih lobijev ne gre zaupati.

Podobno **zavajajoče je tudi navajanje različnih raziskav**, po katerih naj bi bilo (če malo pretiravamo) za otroka življenje v istospolni skupnosti naravnost blagodejno, medtem ko povsem zanemarijo izsledke raziskav, ki imajo diametralno nasprotno rezultate. Da niti ne omenjamo dejstva, da je za resne zaključke in ugotovitve raziskav na tem področju potrebno precej več časa (vsaj nekaj generacij otrok) in da je za marsikatero raziskavo lahko že vnaprej znan njen rezultat, če pogledamo, kdo je naročnik ali izvajalec. (V preteklosti je bilo narejenih precej zelo »resnih« raziskav, ki so dokazovale, da kajenje ne škoduje zdravju, ali da podnebne spremembe nikakor niso povezane z izpusti toplogrednih plinov, itd.)

Zato ugotavljamo in trdimo, da predlog zakonika vsaj na področju posvojitve nikakor ne zagotavlja največje koristi otroka.

Podpiramo prizadevanja za odpravo telesnega kaznovanja otrok. Žal so določila o prepovedi telesnega kaznovanja dokaj nejasna in zato lahko po eni strani nimajo zelenega učinka, po drugi strani pa lahko odprejo lov na čarovnice, če bi se nekdo želel lotiti kakšnih konkretnih staršev ali družine.

Obveznosti preživljanja med družinskimi člani

Kot pozitivno ocenjujemo zamenjavo izraza »roditeljska pravica« z izrazom »starševska skrb«.

Na področju obveznosti preživljanja ocenjujemo, da je obveznost staršev, da preživljajo polnoletne otroke, ki se redno šolajo, preširoka. Študij po končanem srednjem izobraževanju in doseženi polnoletnosti, ni nekaj, kar bi vsi starši morali biti dolžni nuditi svojim otrokom. Večina staršev po svojih najboljših zmožnostih to z veseljem naredi, vendar pa je določitev take obveznosti z zakonom lahko podlaga za izsiljevanje staršev s strani otrok, še posebej ker je obseg preživninske obveznosti v zakoniku predeljen zelo ohlapno in široko in ga mnogi starši niti pri najboljši volji in z največjimi prizadevanji ne morejo dosežati, otrokom, ki bi jih želeli izkoristiti, pa dajejo široko polje možnosti za zlorabo in izsiljevanje staršev.

V razmislek predlagatelju prilagamo še mnenje Zavoda za varstvo in rehabilitacijo po poškodbi glave Zarja v zvezi z obveznostjo otrok, da preživljajo svoje starše v nekaterih specifičnih primerih.

Druge pripombe in pomisleki

Nekaterih tem v svojem mnenju nismo posebej podrobno obravnavali, ker so jih obdelali že nekateri drugi in tako svojemu dokumentu prilagamo pripombe priznanega psihologa in terapevta Bogdana Žorža, s katerimi se v celoti strinjamo in jih podpiramo.

Prav tako prilagamo mnenje Zavoda za varstvo in rehabilitacijo po poškodbi glave Zarja v zvezi z obveznostjo otrok, da preživljajo svoje starše v nekaterih specifičnih primerih.

Sklep

Na podlagi vsega navedenega in še mnogih drugih argumentov, za katere je tu premalo prostora in časa, da bi jih povzemali in navajali, v Družinski pobudi zaključujemo, da predlagani družinski zakonik sicer ima nekaj dobrih strani in določil, vendar je v celoti tako močno prepleten z nesprejemljivimi rešitvami (predvsem redefinicija zakonske zveze in družine) in poln nejasnosti (koliko npr. pomeni »dalj časa« ali »težko izvedljivo«), da je po našem mnenju tak kot je povsem neprimeren za nadaljnjo obravnavo. Predlagamo, da si ministrstvo vzame še nekaj časa in v sodelovanju s strokovno in drugo zainteresirano javnostjo poišče rešitve, ki bodo reševale probleme, ki se jih želi rešiti s tem zakonikom, a ne bodo povzročale razkola v družbi in bodo lahko dobile širok konsenz stroke, civilne družbe, prebivalcev RS in širokega spektra političnih strank.

13.10.2009

Tomaž Merše, predsednik Družinske pobude

Pripombe Bogdana Žorža k predlogu Družinskega zakonika

2. člen: družina je preohlapno opredeljena. Do sedaj smo govorili o popolni, nepopolni, enostarševski, dopolnjeni, razširjeni ... družini. Bo odslej to po tem zakonu nedopustno, bo veljalo kot nestrpnost, To bi lahko pričakovali! Bodo statistične raziskave še smele to raziskovati, če je vse preprosto »družina«!

3. člen: Zunajzakonska skupnost je »dalj časa trajajoča zveza...« Kaj pomeni »dalj časa«: več ur, več dni, več mesecev, let? Določba prinaša nejasnost, bo povzročala pravne spore in zmedo! Potrebno bi bilo to jasneje opredeliti!

7. čl. Ta člen prepoveduje telesno kaznovanje. To je licemersko dejanje všečnosti trenutnim modmin trendom. Poleg tega, da nimamo možnosti nadzora nad izvajanjem tega ukrepa, se postavljata še dve ključni vprašanji:

- Prvo je vprašanje kriterijev za to, kaj je »telesno kaznovanje«, še posebej, ker je zakonik ta pojem razširil na »vse oblike«.

- Drugo je zame kriminalno nedopustna brezbriznost do vseh drugih oblik nasilja (ne samo ko gre za kaznovanje), čustvenega, socialnega, duhovnega ... Ali to pomeni, da vse to s tem zakonikom legaliziramo???

24. čl. Zakonske zveze ne moreta skleniti sorodnika v ravni črti in niti sorodnika v stranski črti do četrtega kolena. Kako je pa z izvenzakonsko skupnostjo, ki jo zakon izenačuje z zakonsko v vseh pogledih, razen samega obreda?

27. čl. Za spregled mladoletnosti pri sklepanju zakonske zveze je pristojno sodišče. Ni to prehudo? Vse kaže, da se sklepanje zakonske zveze otežuje, ne pa olajšuje, kot trdi predlagatelj ... In še naprej: kaj je pa z izvenzakonsko skupnostjo mladoletnih oseb? Dva mladoletnika lahko začneta živeti skupaj zgolj po svoji odločitvi (in, recimo, da starši temu ne nasprotujejo tako zelo, da bi zadevo gnali v neke postopke...) – in ima ta zveza polno veljavo, enako kot zakonska zveza. Kje je tu tako opevana enakost pred zakonom?

38. čl. Sklenitev zakonske zveze zunaj uradnih prostorov in samo pred matičarjem, na željo zakoncev. Domnevam, da so tu mišljeni bodoči zakonci, ki si želijo posebnih okolij, zaradi svojih interesov, prepričanj ... To odobravam. Se pa ob tem sprašujem: bi lahko vernika izrazila željo, da je sklenitev zakonske zveze samo v cerkvi, kamor pride tudi matičar (enako velja tudi za pripadnike drugih verstev, če si želijo imeti samo en obred, v prostoru, kjer tudi sicer opravijo verski obred)?

členi 94 do 97 – prenehanje zakonske zveze. Če je izvenzakonska skupnost v vsem izenačena z zakonsko skupnostjo, kako se bodo uresničevale te določbe za izvenzakonske skupnosti. V praksi izvenzakonske skupnosti preprosto – prenehajo. Potrebno bi bilo predpisati tudi neke obveznosti za izvenzakonske partnerje, če imajo enake pravice!

112. čl. Priznanje očetovstva. Če je izvenzakonska skupnost izenačena z zakonsko, bi moral za otrokovega očeta veljati možki, s katerim mati živi v izvenzakonski skupnosti!

3- del, Poglavlje 4. »Dolžnosti in pravice staršev in otrok.« V celem poglavju ni niti ene same določbe o dolžnostih otrok. To pomeni nadaljevanje permissivne drže, ki je privedla področje vzgoje do te kritične točke. Nujno je potrebno dodati vsaj en simbolični člen o dolžnostih otrok!

157. čl.: ali ne bi bilo smotno tu dodati še predlog starih staršev, kadar starša s s svojim delovanjem ogrožata otroka. Prav tako tudi sicer v zakoniku nikjer ni niti malo opredeljena kaka pravica in dolžnost starih staršev!

158. Pri nujnem ukrepu odvzema v primeru ogroženosti bi bilo smotno, da se vključi stare starše ali druge sorodnike kot prvo možnost za namestitev otroka ob takšnem nujnem ukrepu odvzema.

199. čl. Strokovno svetovanje zakoncem ob razvezi izvajajo Centri za socialno delo. Ta rešitev ni v skladu že s sedanjo prakso: mnogi pari takega svetovanja ne sprejemajo, in iščejo druge svetovalce, poleg tega imamo že danes veliko nevladnih organizacij ter strokovnjakov – posameznikov, ki so za to dobro usposobljeni. V tem členu bi bilo potrebno odrediti tudi možnost podeljevanja koncesij

210 čl. Posvojitvev – zunajzakonski partnerji so povsem izenačeni kot posvojitelji. Temu nasprotujem. Če kandidata za posvojitvev mislita resno – se lahko tudi potrudita in svojo zvezo uradno potrdita! Tu ne gre za vprašanje diskriminacije, ampak resnosti!

Poglavje o posvojitvi: kaj pa otrokovi stari starši? Ali niso po naravni poti prvi poklicani za vzgojo in varstvo otrok, če starši tega ne morejo opravljati? Zakonik bi moral to možnost predvideti! Še zlasti je to boleče v primerih ko, recimo, otrokova starša, sicer skrbna in urejena, z urejenimi družinskimi in sorodstvenimi

odnosi, umreta v prometni ali drugi nesreči! 211- čl. Pa izključuje možnost posvojitve v ravni črti. Stari starši torej ne morejo biti posvojitelji, kar je načelno v redu. Vendar lahko prevzamejo dolžnost nadomeščanja staršev!

Poglavje o rejništvu. Področje rejništva že več let problematizira združenje MOČ, združenje rejnic in rejnikov. Menim, da bi bilo v pripravi zakonskih rešitev potrebno njihove pripombe temeljito proučiti!

Bogdan Žorž

PRIPOMBA ZAVODA ZA VARSTVO IN REHABILITACIJO PO POŠKODBI GLAVE ZARJA K PREDLOGU DRUŽINSKEGA ZAKONIKA

Spoštovani!

*V našem zavodu se dnevno srečujemo s številnimi zgodbami posameznikov, kjer naš sistem neustrezno obremeni otroke oseb, ki so doživele nezgodno poškodbo glave (verjetno je zgodba podobna tudi pri drugih vrstah poškodb ali pri težjih oblikah duševnih bolezni...). **Zato predlagamo ponovno proučitev 183. člena**, ki govori o dolžnosti preživljanja staršev.*

Primer:

Oče je doživel prometno nesrečo s hujšimi posledicami, zato je vključen v institucionalno varstvo odraslih. V času nesreče sta bili njegovi hčerki stari 4 in 2 leti. Žena se je kmalu po nesreči ločila od njega. Ker je njegova pokojnina premajhna za plačilo oskrbnine, občina doplačuje razliko. Oče je dolžan plačevati preživnino (kar se upošteva pri izdaji odločbe o oprostitvi plačila) in ima za plačevanje preživnine urejen trajnik - čeprav s hčerkama nima stikov.

S tem plačevanjem preživnine pa je zavezal svoji hčerki, da bosta po svoji polnoletnosti (oz. zaključku šolanja in po zaposlitvi) dolžni doplačevati k oskrbnini za očeta, ki ga dejansko nista imeli...

Menimo, da je zakonodaja že vsa leta krivična do otrok, ki poleg enega (ali obeh) od staršev v otroštvu izgubijo tudi smisel študija ali zaposlitve po polnoletnosti.

Zato menimo, da

⇒ Predlog Družinskega zakonika NEustrezno ureja način odločanja o zadevah za varstvo koristi otroka!

Pripravila:

Magdalena Justin, dipl.soc.del

Direktorica:

Irena Reberšak, prof.soc.ped.